

Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Prioritaire inspanning 1. Het realiseren van instandhoudingsmaatregelen voor de huidige leefgebieden van de Europees te beschermen soorten

De opgesomde instandhoudingsmaatregelen hebben betrekking op het optimaal beheer en de inrichting van de huidige leefgebieden (met inbegrip van de bestaande compensatiegebieden) die bijdragen of kunnen bijdragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van de voorkomende en aangemelde Europees te beschermen soorten.

Bij het realiseren van een optimaal beheer en een optimale inrichting van de bestaande gebieden en de gebieden van het geactualiseerd Sigmoplan, wordt met het oog op zuinig ruimtegebruik en een duurzame cohabitatie van verschillende sectoren in principe gekozen voor een scheidingsmodel. Verweving van natuur met andere landgebruiksfuncties bleek immers geen duurzame optie omdat de haven blijft ontwikkelen (in- en uitbreiden) en landbouw intensiveert. Een doorgedreven inrichting en beheer (waterpeilbeheer, vegetatiebeheer, bestrijding exoten, predatorcontrole, bezoekersmanagement ...) moeten er vervolgens voor zorgen dat hoge natuurwaarden gerealiseerd kunnen worden binnen relatief beperkte oppervlaktes. Op die manier wordt de tot doel gestelde natuur (hoofzakelijk) geconcentreerd in bepaalde delen van het Vogelrichtlijngebied. De potenties van deze natuurgebieden moeten maximaal worden aangegrepen om aan de IHD van de speciale beschermingszones in kwestie te beantwoorden.

De resultaten van de instandhoudingsmaatregelen worden op een wetenschappelijke manier gemonitord.

Met het oog op het doeltreffend, systematisch en projectmatig nemen van instandhoudingsmaatregelen ter versterking van de bestaande leefgebieden zijn afspraken nodig voor de financiering, taakverdeling, werkwijze en organisatie.

1.1. Passend beheer en optimalisatiewerken ter verbetering van de kwaliteit van de huidige leefgebieden van de soorten die behoren tot de groep 'Plas en Oever'

1.1.1. Soorten behorend tot de groep 'Plas en oever'

De soorten die behoren tot de groep 'Plas en oever' zijn:

- 1° Broedvogels: Lepelaar (leefgebied), IJsvogel (leefgebied), Roerdomp (foerageergebied), Vissdief (foerageergebied), Bruine kiekendief (leefgebied), Porseleinhoen (leefgebied).
- 2° Doortrekkende en overwinterende watervogels (rust- en foerageergebied): Wintertaling, Bergeend, Kleine zwaan, Lepelaar, Slobeend, Pijlstaart, Krakeend, Smient, Grauwe gans, Kolgans.

De belangrijke ecologische vereisten van deze soorten zijn de volgende.

1.1.1. Algemene ecologische vereisten van de groep 'Plas en Oever'

Een goed leefgebied 'Plas en oever' wordt omschreven als bestaande uit 75% plas en 25% oevervegetatie, met helder water met een goede waterkwaliteit, met delen met een aantal ondergedoken en drijvende watervegetaties, met een hoog voedselaanbod (jonge vis, ongewervelden, amfibieën), met voldoende oppervlakten ondiep water alsook dieper water, met een natuurlijk peilverloop met voldoende stromingsdynamiek/doorstroming en een voldoende hoog waterpeil. De oevervegetatie kan bestaan uit rietvegetatie, grazige vegetatie of een pionierskarakter hebben en bestaat voor een belangrijk deel uit eilandstructuren die essentieel zijn als broedgebied.

1.1.2. Specifieke ecologische vereisten van de soorten van de groep 'Plas en Oever'

De belangrijke specifieke ecologische vereisten van de soorten binnen deze groep zijn de volgende:

1.1.2.1. Broedvogels

Lepelaar (leefgebied): Uitgestrekte moerasgebieden met grote oppervlakten ondiep, helder water zonder veel ondergedoken waterplanten als foerageergebied. Broedgebied met broedeilanden (bijvoorbeeld takkenbossen), waar ze veilig zijn voor predatoren. Voldoende rust is een absolute voorwaarde voor broedende vogels. Een broedsucces van minstens 0,5 à 1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1 of meer zijn.

Ijsvogel (leefgebied): Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied bestaat uit

- 1° natuurlijke oevers met plaatselijk steile, bij voorkeur zandige wanden
- 2° voldoende helder water
- 3° groot aanbod aan kleine vissen
- 4° geschikte foerageergebieden met visrijke waterhabitats
- 5° minimalisatie van verstoring

Roerdomp (foerageergebied): Het foerageergebied bestaat vooral uit complexen van helder open water met goede kwaliteit en een hoog voedselaanbod (jonge vis, ongewervelden, amfibieën), en overgangen naar geschikte randzones (waterriet/ondiep water/oeverplantenvegetaties).

Visdief (leefgebied): Het foerageergebied bestaat uit open, visrijk water. De visdief heeft een voorkeur voor kleine zogenoemde rondvis die hij meestal duikend bemachtigt. Voor het broeden in 'Plas en oever'-gebieden wordt voorzien in nestvlotjes of eilanden, vrij van competitieve soorten als Nijlgans. Een broedsucces van minstens 0,5 à 1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1 of meer zijn.

Bruine kiekendief (leefgebied): Uitgestrekte rietvelden met zowel water- als inundatieriet en moerassen met dichte oevervegetatie, weinig bomen en een grote randlengte. Per broedpaar moet in de meest optimale condities van broed- en foerageergebied worden voorzien in een minimale oppervlakte van 5-10 ha rietland langs open water (LSVI-tabel) of 25 ha riet en water (Aeolus/SOVON), in de nabijheid van een kwaliteitsvol foerageergebied van minstens 100 ha (plas en oever, riet en water, rietschor, natuurweide, begraasd schor, strand en plas). Ook gebieden die vallen onder open cultuurland met voldoende ecologische infrastructuur (hieronder 'ecologische infrastructuur polder' genoemd) kunnen hoogwaardig foerageergebied zijn. Hoogwaardig foerageergebied bestaat uit vochtige weilanden met natte depressies en cultuurlanden (met voorkeur voor korenvelden) met voldoende ecologische infrastructuur polder. Daarbij gaat het om brede rietranden (3 meter breed), grasrijke niet opgaande landschapselementen (braakstroken, brede akkerranden, dijken, bermen, ruigtestroken ...) kiekendiefvriendelijke teelten (wintergranen, luzerne, koolzaad, meerjarig grasland, akkervogelpercelen ...) met een groot voedselaanbod. Intensief gebruik van pesticiden moet vermeden worden omdat dat nefast is voor het stapelvoedsel van de doelsoorten. Een broedsucces van minstens 1,9 à 3,1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 3,1 of meer zijn.

1.1.1.2. Doortrekkers en overwinteraars (rustgebied): voor meerdere doortrekkers en overwinteraars zijn open wateren met geen tot beperkte (menselijke) verstoring van groot belang als rustgebied: Smient, Wintertaling, Pijlstaart, Slobeend, Krakeend, Kluut, Bergeend, Kolgans en Grauwe gans.

1.1.1.2.3. Doortrekkers en overwinteraars (foerageergebied): plassen met een goede waterkwaliteit en waterplanten en met geen tot beperkte (menselijke) verstoring zijn belangrijk als foerageergebied voor Slobeend, Krakeend, Kleine Zwaan, Wintertaling, Lepelaar ...

1.1.2. Belangrijkste huidige leefgebieden 'Plas en Oever'

De belangrijkste leefgebieden 'Plas en oever' zijn vooral de 'Verrebroekse plassen', Drijdijk, Zoetwaterkreek, Brakke kreek (Doelpolder Noord), Grote en Kleine weel en Grote Geule.

1.1.3. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen de huidige leefgebieden van de groep Plas en Oever

De instandhoudingsmaatregelen van de leefgebieden van de vogelsoorten van 'Plas en Oever' in functie van de hoger genoemde ecologische vereisten van deze soorten bestaan uit:

1.1.3.1. Ruimtelijke bestemming

Voorzien van een groene bestemming of geëigende ruimtelijke bestemmingsvoorschriften die toelaten om de instandhoudingsmaatregelen te nemen voor de hierboven opgelijste belangrijkste huidige leefgebieden 'Plas en Oever'.

1.1.3.2. Beheerplannen

Opmaak, actualisering en uitvoering van de natuurbeheerplannen voor de 'Belangrijkste huidige leefgebieden 'Plas en oever' (zie supra).

1.1.3.3. Concrete acties

1.1.3.3.1 Predatiemaatregelen ten voordele van alle soorten uit de groep: meer doorgedreven bescherming tegen predatoren van de belangrijkste gebieden bestaande uit:

- 1° voorkomen van te sterke verruiging rondom de plassen
- 2° verwijderen van bomenrijen rondom plassen als onderdeel van een gebiedsgericht landschapsplan
- 3° gerichte uitrastering
- 4° of bijkomende aanleg van broedeilanden en elektrische uitrastering van deze eilanden
- 5° maatregelen tegen vestiging van grote meeuwen.

1.1.3.3.2. Maatregelen tot herstel van leefgebied voor Lepelaar, foerageergebied voor Roerdomp en Visdief en rust- en foerageergebied voor doortrekkers en overwintersaars:

- 1° tegengaan van oprukkende verbossing in de belangrijkste leefgebieden van 'Plas en oever'
- 2° uitbreiding van Drijdijk door het verwijderen van opgaande vegetatie en maaiveldverlaging.

1.1.3.3.3. Verbetering van de water- en leefgebiedkwaliteit van de Grote Geule ten voordele van leefgebied voor Lepelaar, foerageergebied voor Roerdomp en Visdief en rust- en foerageergebied voor doortrekkers en overwintersaars op basis van volgende ingrepen (rekening houdend met het omliggende landbouwgebruik en de bergingsfunctie bij ongewenste overstromingen en wateroverlast bij hevige neerslag):

- 1° vermijden van overmatige nutriëntenbelasting
- 2° plaatselijk verwijderen van de sliblaag tot op de minerale bodem
- 3° visstandsbeheer om bodemwoelende vissoorten als karper en brasem tegen te gaan
- 4° introductie en bescherming van water- en oeverplanten
- 5° aanleggen van een glooiende en geleidelijke oeverlijn binnen de huidige perimeter
- 6° overeenkomsten rond natuurbeheer met aanpalende landbouwers (beperken van afspoeling en beperken van eutrofiërende invloed, ook via grondwater).

1.1.3.3.4. Inrichten van broedplaatsen voor Lepelaar: aanleg van eilanden met takkenhopen in de plassen.

1.2. Passend beheer en optimalisatiewerken ter verbetering van de kwaliteit van de leefgebieden van de soorten die behoren tot de groep 'Riet en water'

1.2.1. Soorten behorend tot de groep 'Riet en Water'

De soorten die behoren tot de groep 'Riet en Water' zijn:

- 1° Broedvogels: Bruine kiekendief (broedgebied), Blauwborst (leefgebied), Roerdomp (leefgebied), Porseleinhoen (leefgebied), Lepelaar (leefgebied), Visdief (leefgebied), IJsvogel (leefgebied)
- 2° Doortrekkende en overwinterende watervogels (rust- en foerageergebied): Waterrietzanger, Smient, Wintertaling, Pijlstaart, Slobeend, Krakeend, Kluut, Bergeend, Lepelaar, Kleine zwaan, Kolgans en Grauwe gans.

De belangrijkste ecologische vereisten van deze soorten zijn de volgende.

1.2.1.1. Algemene ecologische vereisten van de soorten van de groep 'Riet en Water'

Een goed leefgebied 'Riet en water' wordt gekenmerkt door een verhouding van ongeveer 70-75% waterriet en 25-30% plas, met helder water met een goede waterkwaliteit met een aantal ondergedoken en drijvende watervegetaties, een hoog voedselaanbod (jonge vis, ongewervelden, amfibieën), een natuurlijk waterpeilverloop met voldoende stromingsdynamiek/doorstroming en een voldoende hoog waterpeil, voldoende vegetatievariatie van het waterriet met een gevarieerde leeftijdsstructuur.

1.2.1.2. Specifieke ecologische vereisten van de soorten van de groep 'Riet en Water'

De belangrijke specifieke vereisten van de soorten binnen deze groep zijn de volgende:

1.2.1.2.1. Broedvogels

Bruine kiekendief (leefgebied): uitgestrekte rietvelden met zowel water- als inundatieriet en moerassen met dichte oevervegetatie, weinig bomen en een grote randlengte. Per broedpaar moet in de meest optimale condities van broed- en foerageergebied worden voorzien in een minimale oppervlakte van 5-10 ha rietland langs open water (LSVI-tabel) of 25 ha riet en water (Aeolus/SOVON), in de nabijheid van een kwaliteitsvol foerageergebied van minstens 100 ha (plas en oever, riet en water, rietschor, natuurweide, begraasd schor, strand en plas. Ook gebieden die vallen onder vochtige weilanden met natte depressies en open cultuurland met voldoende ecologische infrastructuur polder kunnen hoogwaardig foerageergebied zijn. Daarbij gaat het om brede rietranden (3 meter breed), grasrijke niet opgaande landschapselementen (braakstroken, brede akkerranden, dijken, bermen, ruigtestroken ...) kiekendiefvriendelijke teelten (wintergranen, luzerne, koolzaad, meerjarig grasland, akkervogelpercelen ...) met een groot voedselaanbod. Intensief gebruik van pesticiden moet vermeden worden, aangezien dat nefast is voor het stapelvoedsel van de

doelsoorten. Een broedsucces van minstens 1,9 à 3,1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 3,1 of meer zijn.

Blauwborst (leefgebied): Iets verruigde rietvelden, rietsloten en moerassen met open plekken (in functie van foerageren) en verspreide struiken (als zangpost).

Roerdomp (leefgebied): Geschikt leefgebied bestaat uit nat rietland, moerasvegetaties (> 50%) en open water (> 30%). De rietvegetaties moeten een gevarieerde leeftijdsstructuur hebben. Per broedkoppel is er nood aan minimaal 0,5 tot 2 ha overjarig riet of lisdodde met voldoende dikke kniklaag (opstapeling van oude stengels). Verlandingsvegetaties (niet enkel riet/lisdodde, maar ook ondergedoken en drijvende watervegetaties) zijn eveneens vereist. Dergelijke complexen moeten een minimale oppervlakte van 30-50 ha per broedpaar omvatten. Het open water is helder en heeft een gevarieerd visbestand met een voldoende aanbod van vis met de juiste lengte, in de zomer droogvallende amfibieënpoelen en ruigtes in de winter met voldoende knaagdieren als prooi.

Porseleinhoen (leefgebied): Het leefgebied bestaat uit een mozaïek van open water met oeverzones (RBB_ae), zeggemoerassen (RBB_mx) en natte mesofiele graslanden (RBB_hc, RBB_hu) en ruigten (RBB_hf) en randen van rietmoerassen (RBB_mr) met per broedpaar een oppervlakte van minstens 30 ha.

Lepelaar (leefgebied): Uitgestrekte moerasgebieden met grote oppervlakten ondiep, helder water zonder veel ondergedoken waterplanten. Broedgebied met rietvelden, en broedeilanden (met takkenbossen) waar ze veilig zijn voor predatoren. Voldoende rust is een absolute voorwaarde voor broedende vogels. Een broedsucces van minstens 0,5 à 1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1 of meer zijn.

1.2.1.2. Doortrekkers en overwinteraars

Voor alle doelsoorten overwinteraars en doortrekkers zijn deze riet- en watergebieden belangrijk als rustgebied en of foerageergebied.

1.2.2. Belangrijkste huidige leefgebieden 'Riet en Water'

Belangrijke leefgebieden 'Riet en water' zijn vooral het Groot Rietveld, de Verrebroekse Plassen, Rietveld Kallo, Spaans Fort, Haasop, Steenlandpolder, Drijdijk en Grote Geule.

1.2.3. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen de huidige leefgebieden 'Riet en Water'

Passende instandhoudingsmaatregelen van de leefgebieden van de vogelsoorten van 'Riet en Water' in functie van de hoger genoemde ecologische vereisten van deze soorten bestaan uit:

1.2.3.1. Ruimtelijke bestemming

Voorzien van een groene bestemming of geëigende ruimtelijke bestemmingsvoorschriften die toelaten om de instandhoudingsmaatregelen te nemen voor de hierboven opgelijste belangrijkste huidige leefgebieden 'Riet en water'.

1.2.3.2. Beheerplannen

opmaak en uitvoering natuurbeheerplan voor de belangrijkste huidige leefgebieden 'Riet en Water' (zie supra).

1.2.3.3. Concrete acties

1.2.3.3.1. Terugzetten verbossing en verstruweling. Via cyclisch beheer moeten verruigende, verbossende delen van rietmoerassen worden teruggezet naar het vroegere successiestadium, in casu ondiep open water en oevervegetatie zodat de broedgeschiktheid voor rietvogels toeneemt en de gevoeligheid voor predatie afneemt. Deze maatregelen zijn in de eerste plaats vereist in Groot Rietveld, Verrebroekse plassen en Haasop.

1.2.3.3.2. Tegengaan vraat riet: afvangst of bestrijding van overzomerende ganzen om jong riet toe te laten zich te vestigen.

1.2.3.3.3. Predatiebeperking: onder andere aanbrengen van elektrische rasters. Natuurlijk waterpeilbeheer in alle leefgebieden: nastreven van lagere waterstanden in de zomer (minder accumulatie organisch materiaal, snellere afbraak, betere kieming ...) en hogere waterstanden in de winter en voorjaar in alle belangrijke leefgebieden. Een dynamisch peilbeheer met fluctuaties beperkt predatie, beperkt verbossing, verhoogt het voedselaanbod (bijvoorbeeld vis), bevordert kieming van riet ...

1.2.3.3.4. Actief ecologisch visstandsbeheer:

- 1° gecompartmenteerde periodieke drooglegging (zesjaarlijks) van vijvers in functie van:
 - a. mineralisatie sliblaag
 - b. verwijdering te grote vissen
- 2° herbevolking met jonge vis (prooi viseters)
- 3° gerichte ontwikkeling van oevervegetatie in Groot Rietveld, Rietveld Kallo, Spaans Fort, Haasop, Steenlandpolder en Drijdijk.

1.2.3.3.5. Verhogen diversiteit. Aangezien de verschillende rietvogels andere vereisten hebben ten aanzien van hun leefgebied en om de gebieden maximaal robuust te maken in functie van schommelingen qua waterpeil, predatieveiligheid, is abiotische diversiteit belangrijk. Maatregelen daartoe zijn:

- 1° het plaggen van plekken met accumulatie van organisch materiaal
- 2° periodiek maaien van riet
- 3° het terugzetten van verbossende plekken naar het pioniersstadium ondiep open water
- 4° maaiveldverlaging met het oog op uitbreiding waterriet (in Groot Rietveld en Spaans Fort).

1.3. Passend beheer en optimalisatiewerken ter verbetering van de kwaliteit van de leefgebieden van de soorten die behoren tot de groep 'Rietschor'

1.3.1. Soorten behoren tot de groep

De soorten die behoren tot de groep 'Rietschor' zijn:

- 1° Broedvogels: Bruine kiekendief (leefgebied), Blauwborst (leefgebied), Kluut (foerageergebied)
- 2° Overwinteraars en doortrekkers: het intergetijdengebied vormt foerageergebied voor Kluut, Wintertaling, Pijlstaart, Lepelaar, Bergeend, Goudplevier, Smient ...

1.3.1.1. Algemene ecologische vereisten van de groep

Een goed leefgebied 'Rietschor' wordt omschreven als een gebied onderhevig aan getijdenwerking met brak of zilt water, al of niet gecontroleerd (GGG of buitendijks gebied), niet begraasd en ontwikkeld als rietvlakte met ook Heen, met slikzones aanwezig langs de rand van de kreken. Dit leefgebied kan vegetatiekundig worden beschouwd als het Europees habitatype 1330 Atlantische schorren (*Glaucopuccinellietalia maritimae*).

1.3.1.2. Specifieke ecologische voorkeuren van soorten

De belangrijke specifieke ecologische vereisten van de soorten binnen deze groep zijn de volgende:

1.3.1.2.1. Broedvogels

Bruine kiekendief en Blauwborst (leefgebied): vereisten zoals beschreven onder 'Riet en Water'

1.3.1.2.2. Overwinteraars

Kluut, Wintertaling, Pijlstaart, Lepelaar, Bergeend, Goudplevier (foerageergebied overwinteraars/doortrekkers): Deze soorten foerageren in het overwinteringsseizoen of doortrekseizoen in de slikken, in geulen, op droogvallende slibrijke platen of schaars begroeide schordelen.

1.3.2. Belangrijkste huidige leefgebieden 'Rietschor'

Belangrijke leefgebieden 'Rietschor' zijn het Schor Ouden Doel, Paardenschor, Groot Buitenschoor, Galgenschor en een deel van het Ketenisseschor.

1.3.3. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen de huidige leefgebieden van 'Rietschor'

Passende instandhoudingsmaatregelen van de leefgebieden van de vogelsoorten van 'Rietschor' in functie van de hoger genoemde ecologische vereisten van deze soorten bestaan uit:

1.3.3.1. Ruimtelijke bestemming

Voorzien van een groene bestemming of geëigende ruimtelijke bestemmingsvoorschriften die toelaten om de instandhoudingsmaatregelen te nemen voor de hierboven opgelijste belangrijkste huidige leefgebieden 'Rietschor'.

1.3.3.2. Beheerplannen

Opmaak en uitvoering van een natuurbeheerplan voor de 'Belangrijkste huidige leefgebieden 'Rietschor' (zie supra).

1.4. Passend beheer en optimalisatiewerken ter verbetering van de kwaliteit van de leefgebieden van de soorten die behoren tot de groep 'Natuurweide zoet/zilt'

1.4.1. Soorten behorend tot de groep 'Natuurweide zoet/zilt'

De soorten die behoren tot de groep 'Natuurweide zoet/zilt' zijn:

- 1° Broedvogels: Bruine kiekendief (foerageergebied), Kluut (zilt weiland broedgebied), steltkluut (leefgebied)
- 2° Overwintersaars en doortrekkers (foerageergebied): Slobeend, Smient, Pijlstaart, Kleine zwaan, Kemphaan, Goudplevier, Grauwe gans, Kolgans
- 3° Vaatplanten: Groenknolorchis (zoete natuurweide), Kruidend Moerasscherm.

1.4.1.1. Algemene ecologische vereisten van de groep

Een goed leefgebied 'natuurweide' wordt gekenmerkt door natte en extensief beheerde graslanden, waar optimaal de watertafel in het broedseizoen slechts 25 cm beneden het maaiveld staat. De vegetatie van een zoete natuurweide kan omschreven worden als een goed ontwikkeld Zilverschoongrasland, een zilt grasland met typische kensoorten als Zilte greppelrus, Schorrenzoutgras en Blauw kweldergras. Dit leefgebied kan vegetatiekundig worden beschouwd als het Europees habitatype 1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritima*), subtype binnendijkse zilte vegetaties. Een goed waterpeilbeheer moet de beste omstandigheden garanderen voor de ontwikkeling van een gevarieerde zilte vegetatie en zorgt ervoor dat de aanwezige zilte kwel voldoende tot uiting kan komen in de vegetatiesamenstelling. Hierbij zijn ook een goed ontwikkelde horizontale structuur en voldoende microreliëf door middel van kreken en laantjes van belang.

1.4.1.2. Specifieke ecologische vereisten van de soorten van de groep 'Natuurweide zoet/zilt'

De belangrijke specifieke ecologische vereisten van de soorten binnen deze groep zijn de volgende:

1.4.1.2.1. Broedvogels

Steltkluut: Per broedpaar minstens 3 ha zilt of 10 ha zoet grasland gelegen in een open gebied, in combinatie met ondiepe plassen met brede slikranden of kale eilandjes en verspreide, relatief lage vegetatie. De plassen hebben een aandeel van minstens 50% ondiep water tussen 2 en 20 cm met een stabiel waterpeil tijdens het broedseizoen (< 2 cm schommelingen). Rond de broedplaats is er weinig of geen menselijke verstoring en predatie wordt onder controle gehouden.

Kluut (leefgebied): De Kluut nestelt op kale of schaars begroeide terreinen. De foerageergebieden en slaapplaatsen bevinden zich in de buurt van het nest en bestaan uit ondiepe wateren (2-15 cm) met een zachte slibrijke bodem en een stabiel waterpeil (fluctuaties < 2 cm tijdens het broedseizoen). Deze zijn ook buiten de broedtijd belangrijk als foerageer- en rustgebied. Per broedpaar minstens 3 ha zilt of 10 ha zoet grasland gelegen in een open gebied, in combinatie met ondiepe plassen met brede slikranden of kale eilandjes en verspreide, relatief lage vegetatie. De gebieden zijn open met een ononderbroken zicht (\geq 200 m) en met vegetatiebedekking < 10% en de rest kaal tijdens het broedseizoen. Rond de broedplaats is er weinig of geen menselijke verstoring en predatie wordt onder controle gehouden. Een broedsucces van minstens 0,5 à 1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1 of meer zijn.

Bruine kiekendief (foerageergebied): Vochtige weilanden met een groot voedselaanbod en met voldoende elementen zoals natte depressies, brede rietkragen (> 3 meter breed), niet opgaande ruigtes ... kunnen hoogwaardig foerageergebied zijn voor Bruine kiekendief.

1.4.1.2.2. Overwinteraars en doortrekkers

Kolgans & Grauwe gans: Vooral in cultuurgraslanden door de hogere biomassa-productie, maar Grauwe gans zoekt ook ruigere graslanden met vezelige grassoorten en kruiden op.

Smient: Smienten foerageren vooral later in het seizoen op natte graslanden. De smient heeft een voorkeur voor eiwitrijke en goed verteerbare grassoorten (of jonge scheuten), die hij bij graag zoekt op vochtige of deels geïnundeerde graslanden.

Goudplevier: Graslanden met korte grazige vegetatie met voorkeur voor oude graslanden op kleigronden en op klei-op-veen.

Kemphaan: Voorkeur voor vochtige, liefst licht bemeste graslandpercelen met korte en een wat kruidachtige vegetatie.

Pijlstaart: Geïnundeerde of vochtige graslanden met voorkeur voor gebieden met dynamiek (door getij of peilfluctuaties).

Groenknolorchis: Op gerijpte spuitvelden die qua kenmerken overeenkomen met vochtige duinvalleien (habitattypen 2190). De standplaats is het hele jaar door zeer nat en

staat onder invloed van baserijk grondwater. De soort komt meestal voor in pionierssituaties met geringe bodembedekking.

Kruipend Moerasscherm: Kruipend Moerasscherm vraagt een behoorlijk natte standplaats. Winteroverstromingen met zoet water en schommelende grondwaterstanden zijn geen probleem, (langdurige) zomeroverstromingen wel. Kruipend Moerasscherm is gevoelig voor competitie met andere soorten. Het is een soort die ten aanzien van nutriënten vrij indifferent is, met een brede range wat stikstof betreft. Dat betekent dat Kruipend Moerasscherm in vrij voedselrijke situaties voorkomt, samen met veel competitievere plantensoorten. Om te kunnen overleven is er dus een specifiek beheer nodig dat voorziet in een korte grasmat zoals bijvoorbeeld bij paardenbegrazing. Ook ganzenbegrazing is gunstig.

1.4.2. Belangrijkste huidige leefgebieden 'Natuurweide zoet/zilt'

De belangrijkste leefgebieden 'Natuurweide zoet/zilt' zijn Putten West, Putten Weiden en Doelpolder Noord. Op voorwaarde van het terugdringen van verbossing en eventueel egaliseren in functie van later mechanisch beheer kan ook een belangrijke oppervlakte binnen Verrebroekse plassen hersteld worden in interessante graslanden in functie van foerageergebied Bruine kiekendief. De gerijpte spuitvlakte 'Groenknolorchissite' ontwikkelt zich tot een vochtig duingrasland. Voor het Kruipend Moerasscherm zijn de zuidelijk flankerende weilanden van de Grote Geule momenteel van groot belang.

1.4.3. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen de huidige leefgebieden van 'Natuurweide zoet/zilt'

Passende instandhoudingsmaatregelen van de leefgebieden van de doelsoorten van 'Natuurweide zoet/zilt' in functie van de hoger genoemde ecologische vereisten van deze soorten bestaan uit:

1.4.3.1. Ruimtelijke bestemming

Voorzien van een groene bestemming of geëigende ruimtelijke bestemmingsvoorschriften die toelaten om de instandhoudingsmaatregelen te nemen voor de hierboven opgelijste belangrijkste huidige leefgebieden 'Natuurweide zoet/zilt'

1.4.3.2. Beheerplannen

Opmaak en uitvoering van een natuurbeheerplan voor de 'Belangrijkste huidige leefgebieden 'Zoete en zilte weiden' (zie supra).

1.4.3.3. Concrete acties

1.4.3.3.1. Inperken van rietuitbreiding: in eerste instantie in Putten Weiden, maar bij uitbreiding ook in de andere weidevogelgebieden Putten West en Doelpolder Noord, waar dergelijke successie zonder beheer vanuit de krekens en poldergrachtrestanten te verwachten is.

1.4.3.3.2. Tegengaan van predatie: vooral van belang voor Doelpolder Noord en Putten West (al deels uitgerasterd). Maatregelen bestaan uit het kappen van bomen en verwijderen van ruigte rond weidegebieden als onderdeel van een gebiedsgericht landschapsplan, de afbraak van leegstaande gebouwen/schuren, de bestrijding van zwerfkatten en/of de gerichte uitrastering van de weidegebieden.

1.4.3.3.3. Concretiseren en uitvoeren van de volgende acties voor het gebied De Putten om dit gebied voor zilte graslanden (habitat), als broedgebied voor Kluut en Steltkluut en als foerageergebied voor de genoemde overwintersaars/doortrekkers te versterken gerangschikt van kortetermijningrepen naar langetermijningrepen:

- 1° bouw van een uitwateringsconstructie met pompemaal dat het zoetwateroverschot (hemelwater en gestegen kweldruk vanuit havengebied) uit het gebied evacueert waardoor de invloed van zoute kwel opnieuw stijgt
- 2° het verwijderen van boomopslag (voornamelijk opslag van Schietwilg)
- 3° verwijderen van de drempel langs de afwateringsgracht met het oog op het uitbreiden van de oppervlakte zilte vegetaties
- 4° verhogen van de toegankelijkheid voor grazende runderen waardoor het gebied (opnieuw beter) begraaasd kan worden
- 5° ondiepe afgraving van een ca 12 ha grote monotone zone volgens golfribbelpatroon
- 6° gerichte uitrastering tegen grondpredatoren.

1.4.3.3.4. Concretisering van de acties voor het gebied Verrebroekse plassen om dit gebied als broedgebied voor Kluut en Steltkluut, en als foerageergebied voor de genoemde overwintersaars/doortrekkers te versterken:

- 1° ontbossen en waar nodig egaliseren (om later mechanisch beheer mogelijk te maken) van 2 randzones van de Verrebroekse plassen, samen ca. 40 ha: een zone ten westen en ten zuiden van de grote plas én een zone ten oosten van het rietveld, in casu langs de Haandorppweg.
- 2° gericht uitrasteren tegen grondpredatoren.

1.4.3.3.5. Doelpolder Noord: om dit gebied als broedgebied voor Kluut en foerageergebied voor de genoemde overwintersaars/doortrekkers te versterken:

- 1° het kappen/maaïen van de Schietwilgenopslag langs de Sigmadijk ter hoogte van Schor Ouden doel
- 2° het plaatsen van een afsluiting tegen grondpredatoren.

1.4.3.3.6. In de Haasop komen enkele habitatvlekken voor die vergelijkbaar zijn met het habitattypen 'Vochtige duinvalleien (EU-code: 2190)' met kensoorten als Groenknolorchis, Zomerbitterling en Moeraswespenorchis.

- 1° Het beheer moet gericht zijn op het robuuster maken van de populatie van Groenknolorchis. Voor het behoud is het nodig om verstruweling of verbossing tegen te gaan, al dan niet gecombineerd met het afplaggen van de humusrijke bodemhorizont.

- 2° De realisatie van gunstige hydrologische condities (meest bepalende sleutelfactor) met jaarrond hoge grondwaterstanden van baserijk water. Bij verdroging kunnen nieuwe condities die overeenkomen met duinvalleien gecreëerd worden door afgraving.
- 3° Een actief maai- of begrazingsbeheer van de vochtige duinvalleien is noodzakelijk.
- 4° Met het oog op het beperken van het risico op het lokaal uitsterven van de Groenknolorchis bij een onverwachte gebeurtenis, wordt de ontwikkeling van één of meerdere nieuwe standplaatsen (hydrologisch onafhankelijk zijn van de huidige standplaats) vooropgesteld binnen de Ecologische infrastructuur haven van de Antwerpse Haven.
- 5° Ruimtelijke herbestemming tot een natuurbestemming van de Groenknolorchissite in de Haasop en/of de opname van deze site in de permanente Ecologische infrastructuur haven van het Antwerps zeehavengebied.
- 6° Opmaak en uitvoering van een natuurbeheerplan Haasop (met inbegrip van de Groenknolorchissite).
- 7° Opnemen van Groenknolorchis in een nieuwe soortenbeschermingsprogramma Antwerpse haven.

1.4.3.3.7. De 2 standplaatsen van Kruipend Moerasscherm moeten worden geoptimaliseerd door de watertafel langs de Grote Geule op te trekken, een passend beheer uit te voeren dat het juiste lichtklimaat voorziet en gericht is op een korte gazonvegetatie door middel van paardenbegrazing.

1.5. Passend beheer en optimalisatiewerken ter verbetering van de kwaliteit van de leefgebieden van de soorten die behoren tot de groep 'Begraasd schor'

1.5.1. Soorten behorend tot de groep 'Begraasd schor'

1° Broedvogels: Bruine kiekendief (leefgebied), Blauwborst (leefgebied), Lepelaar (foerageergebied), Kluut (leefgebied), Steltkluut (foerageergebied), Strandplevier (leefgebied)

2° Doortrekkende en overwinterende watervogels: Wintertaling, Bergeend, Lepelaar, Pijlstaart, Krakeend, Kluut, Grauwe gans, Blauwe kiekendief, Kokmeeuw

1.5.1.1. Algemene ecologische vereisten van de groep

Een goed leefgebied 'Begraasd schor' wordt omschreven als een open gebied onderhevig aan getijdenwerking met brak of zilt water, al of niet gecontroleerd (GGG of buitendijks gebied), begraasd en ontwikkeld als buitendijks zilt grasland met vegetaties van het verbond van Gewoon kweldergras, het verbond van Stomp kweldergras en het verbond van Engels gras, slikzones aanwezig langs de rand van de krekken. Dit leefgebied kan vegetatiekundig worden beschouwd als het Europees habitatype 1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritima*).

1.5.1.2. Specifieke ecologische vereisten van de soorten van de groep 'Begraasd schor'

De belangrijkste specifieke ecologische vereisten van de soorten binnen deze groep zijn de volgende:

1.5.1.2.1. Broedvogels

Kluut (leefgebied)

De kluut nestelt op kale of schaars begroeide delen van de begraasde schorren, strandvlakten, zandplaten, oevers van krekken, en delen van getijdengebieden, tot 30 cm boven waterpeil. De foerageergebieden (vlakbij de broedplaatsen) en slaapplekken van de kluten bestaan uit ondiepe wateren (2-15 cm) met een zachte slibrijke bodem en een stabiel waterpeil (fluctuaties < 2 cm tijdens het broedseizoen), veel lage eilandjes of slikranden. Per broedpaar is er minstens 1 ha begraasd schor nodig. De gebieden zijn open met een ononderbroken zicht (≥ 200 m) en met vegetatiebedekking < 10% en de rest kaal tijdens het broedseizoen. Deze leefgebieden komen voor in combinatie met het leefgebied 'Slikken met eilanden'. Rond de broedplaats is er weinig of geen menselijke verstoring en predatie wordt onder controle gehouden. Een broedsucces van minstens 0,5 à 1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1 of meer zijn.

Steltkluut (foerageergebied)

De steltkluut foerageert in ondiepe plassen met brede slikranden of kale eilandjes en verspreide, relatief lage vegetatie (Zeekraal, Slijkgras, russen, hoog gras ...) binnen open gebieden. Rond de broedplaats is er weinig of geen menselijke verstoring en predatie wordt onder controle gehouden.

1.5.1.2.2. Overwintersaars en doortrekkers

Wintertaling, Bergeend, Kluut, Grauwe gans, Blauwe kiekendief

(overwintersaars/doortrekkers) foerageren in het overwinteringsseizoen of doortrekseizoen in de slikken, in geulen, op droogvallende slibrijke platen of schaars/laag begroeide schordelen.

1.5.2. Belangrijkste huidige leefgebieden

De belangrijkste leefgebieden 'Begraasd schor' vormen momenteel een deel van het Schor Ouden Doel.

1.5.3. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen de huidige leefgebieden 'Begraasd schor'

1.5.3.1. Ruimtelijke bestemming

Voorzien van een groene bestemming of geëigende ruimtelijke bestemmingsvoorschriften die toelaten om de instandhoudingsmaatregelen te nemen voor de hierboven opgelijste belangrijkste huidige leefgebieden 'Begraasd schor'.

1.5.3.2. Beheerplannen

Uitvoeren bestaand beheerplan Schor Ouden Doel.

1.5.3.3. Concrete acties

Begrazing van de hogere schordelen.

1.6. Passend beheer en optimalisatiewerken ter verbetering van de kwaliteit van de leefgebieden van de soorten die behoren tot de groep Surrogaatkust1.6.1. Soorten behorend tot de groep 'Surrogaatkust'

1° Broedvogels: Strandplevier (leefgebied), Zwartkopmeeuw (leefgebied), Kluut (leefgebied)

2° Doortrekkende en overwinterende watervogels: Bergeend, Kluut

3° Vaatplanten: Groenknolorchis.

1.6.1.1. Algemene ecologische vereisten van de groep

Een goed leefgebied 'Surrogaatkust' wordt gekenmerkt door jonge Surrogaatkust (als surrogaathabitat), grote plassen met slikvlakten. De broedlocaties zijn ideaaltypisch zandig kaal terrein (geen of korte begroeiing) of grasland. Ze zijn gelegen in een open landschappelijke context die moeilijk bereikbaar is voor predatoren.

Het leefgebied 'surrogaatkust' bevat enkel kenmerken van pionierssituaties. Dit impliceert niet alleen de afwezigheid van overjarige opgaande vegetaties (bijvoorbeeld riet, lisdodde, heen, zeeaster, wilgen ...) maar ook een ruim percentage kale bodem vanaf de waterlijn tot ver op het landhabitat. Waar dit niet gerealiseerd kan worden door een dynamisch peilbeheer moet jaarlijks, ruim voor het broedseizoen, gemaaid (en afgevoerd) of zelfs geplagd worden. Suppletie met zand of schelpengruis kan na verloop van jaren aangewezen zijn om het pionierskarakter bestendig te garanderen. Een alternatief is het grondig omkeren en egaliseren van de bodem.

De natuurlijke habitats die 'surrogaatkust' moeten vervangen zijn de buitendijkse slikken die overgaan in jong schor of recent gesedimenteerde delen die net boven een gemiddeld springtij liggen. Door de dynamiek van het getij blijven deze zones vrij van weelderige vegetatie. Beheer en/of (her)inrichting kunnen deze zones een langer leven laten leiden. Dat komt overeen met een gradiënt of mozaïek van habitattypen 1310: Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten, habitattypen 1320: Schorren met slijkgrasvegetatie (*Spartinion maritima*) en habitattypen 1330: Atlantische schorren (*Glaucopuccinellietalia maritima*). Binnendijks komen soortgelijke habitats voor die gerekend worden tot het 'subtype met binnendijkse zilte vegetaties' van habitattypen 1330. Deze kunnen aanwezig zijn binnen een GGG net zoals binnen zogenaamde 'inlagen' waar 's winters hogere waterstanden in combinatie met bij voorkeur zilt water dit habitat kunnen opleveren. Kwelgebonden binnendijkse (zilte) graslanden met voldoende hoge begrazingsdruk en voldoende slik in

de vorm van laantjes en depressies komen ook in aanmerking. Bij alle genoemde habitats is voor de beoogde broedvogels de aanwezigheid van eilanden van primordiaal belang. Waar die niet aanwezig zijn, kan eventueel door (elektrische) uitrastering de predatiedruk verminderd worden.

1.6.1.2. Specifieke ecologische vereisten van de soorten van de groep 'Surrogaatkust'

Strandplevier (leefgebied)

De Strandplevier broedt op de kale bodem (< 10% bedekking) van strandvlaktes, primaire duintjes, schelpenrijke, hoger gelegen delen van schorren en kwelders en ook op zandig kaal terrein zoals spuitvelden. Meestal is hij te vinden nabij zout of brak water, maar spuitvelden in het binnenland zijn ook geschikt als de bodem zout genoeg is en/of de plantengroei schaars. Oneffen terreinen en geheel onbeschutte stranden worden gemeden. De voorkeur gaat naar gebieden waar voldoende natuurlijke dynamiek aanwezig is. Op trek komt de soort in gelijkaardige biotopen voor.

Zwartkopmeeuw (leefgebied)

Broedgebied binnen 'Surrogaatkust' bestaat uit opgespoten terreinen met schaarse begroeiing, broedeilanden met zandig materiaal, steeds in de buurt van water en afgeschermd van grondpredatoren. Een broedsucces van minstens 1 à 1,5 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1,5 of meer zijn.

Kluut (leefgebied)

De Kluut nestelt op Surrogaatkust die de kenmerken heeft van kale of schaars begroeide delen van begraasde schorren, strandvlakten, zandplaten, oevers van krekken, en delen van getijdengebieden, en slikken met eilanden tot 30 cm boven waterpeil. De foerageergebieden (vlakbij de broedplaatsen) en slaapplekken bestaan uit ondiepe wateren (2-15 cm) met een zachte slibrijke bodem en een stabiel waterpeil (fluctuaties < 2 cm tijdens het broedseizoen), veel lage eilandjes of slikranden. Per broedpaar is er bij Surrogaatkust die overeenkomt met begraasde schorren minstens 1 ha nodig, bij Surrogaatkust die overeenkomt met zoet grasland minstens 10 ha. De gebieden zijn open met een ononderbroken zicht (≥ 200 m), en met vegetatiebedekking < 10% en de rest kaal tijdens het broedseizoen. Rond de broedplaats is er weinig of geen menselijke verstoring en predatie wordt onder controle gehouden. Een broedsucces van minstens 0,5 à 1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1 of meer zijn.

Bergeend, Kluut, Kokmeeuw ... (overwintersaars/doortrekkers): Foerageren in het overwinteringsseizoen of doortrekseizoen op de overgangen van de opgespoten stukken naar ondiepe waterpartijen en plas-dras zones.

1.6.2. Belangrijkste huidige leefgebieden van 'Surrogaatkust' (

De belangrijke leefgebieden 'Surrogaatkust' zijn de opgespoten terreinen zoals Doeldok, C59, MIDAS en de Vlakte van Zwijndrecht.

1.6.3. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen de huidige leefgebieden van 'Surrogaatkust'

- 1.6.3.1. verbeteren van de kwaliteit van het broedgebied van/voor Kluut door het creëren van gunstige uitgangssituaties voor pioniersvegetatie op broedeilanden en deze door dynamisch beheer instandhouden;
- 1.6.3.2. tegengaan verbossing C59 en Doeldok
- 1.6.3.3. kaal maken en/of kort zetten van eilanden en het omliggende gebied in Prosperpolder Noord en Vlake van Zwijndrecht en MIDAS
- 1.6.3.4. maatregelen tegen vestiging grote meeuwen.

1.7. Passend beheer en optimalisatiewerken ter verbetering van de kwaliteit van de leefgebieden van de soorten die behoren tot de groep 'Slikken met eilanden'

1.7.1. Soorten behorend tot de groep 'Slikken met eilanden'

1° Broedvogels: Lepelaar (foerageergebied), Kluut (leefgebied), Visdief (leefgebied), Strandplevier (leefgebied)

2° Doortrekkende en overwinterende watervogels: Bergeend, Lepelaar, Pijlstaart, Krakeend, Kluut, Kokmeeuw.

1.7.1.1. Algemene ecologische vereisten van de groep

Slikken met veel lage eilandjes (tot 30 cm boven waterhoogte) en slikranden. Ze hebben een hoog aandeel ondiep water (2-15 cm) met een zachte, kleiige, slibrijke bodem. De eilanden hebben kenmerken van zandige strandvlaktes, primaire duintjes en schelpenrijke, hoger gelegen delen van schorren en kwelders. Ze zijn gelegen in een open landschappelijke context die de bereikbaarheid voor grondpredatoren bemoeilijkt. Idealiter is binnen het gebied de volledige gradiënt van ondiep water naar slik tot hoog schor aanwezig.

1.7.1.2. Specifieke ecologische vereisten van de soorten van de groep 'Slikken met eilanden'

1.7.1.2.1. Broedvogels

Lepelaar (foerageergebied)

Grote, ondiepe waters, liefst met enige invloed van getij of zwakke stroming en brede, ondiepe, geulen. Voldoende rust is een absolute voorwaarde. Rond de broedplaats is er weinig of geen menselijke verstoring en predatie wordt onder controle gehouden.

Kluut (leefgebied)

De kluut nestelt op de eilandjes en op kale of schaars begroeide delen van de langsliggende begraasde schorren, strandvlakten, zandplaten of oevers van krekens (tot 30 cm boven waterpeil). De foerageergebieden (vlakbij de broedplaatsen) en slaapplekken van de kluten bestaan uit ondiepe wateren (> 50% 2-15 cm) met een zachte slibrijke bodem en een stabiel waterpeil (fluctuaties < 2 cm tijdens het

broedseizoen), veel lage eilandjes of slikranden. Per broedpaar is er minstens 1 ha begraasd schor/broedeiland nodig. De gebieden zijn open met een ononderbroken zicht (≥ 200 m) en met vegetatiebedekking $< 10\%$ en de rest kaal tijdens het broedseizoen. Deze leefgebieden komen voor in combinatie met het leefgebied 'Begraasd schor'. Rond de broedplaats is er weinig of geen menselijke verstoring en predatie wordt onder controle gehouden. Een broedsucces van minstens 0,5 à 1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1 of meer zijn.

Visdief (leefgebied)

Nestplaats op stranden, duinen of lage, aflopende eilanden met spaarzame vegetatie en maximale bescherming tegen overspoeling, aflopend tot maximaal 30 cm boven waterpeil. Foerageergebied met groot en gevarieerd aanbod van prooidieren (bijvoorbeeld rondvissen < 15 cm) zoals Sprot en Zandspiering. Een broedsucces van minstens 0,5 à 1 uitgevlogen jongen per broedpaar over 5 jaar is voldoende. Voor een toenemende populatie moet dat 1 of meer zijn.

Strandplevier (leefgebied)

De Strandplevier broedt op de kale bodem ($< 10\%$ bedekking) van strandvlaktes, primaire duintjes, schelpenrijke, hoger gelegen delen van schorren en kwelders en ook op zandig kaal terrein, nabij ondiep zout of brak water. Oneffen terreinen en geheel onbeschutte stranden worden gemeden. De voorkeur gaat naar gebieden waar voldoende natuurlijke dynamiek aanwezig is. Op trek komt de soort in gelijkaardige biotopen voor.

1.7.1.2. Overwinteraars en doortrekkers

Bergeend, Lepelaar, Pijlstaart, Krakeend, Kluut, Kokmeeuw

Foerageren in het overwinteringsseizoen of doortrekseizoen op de slikken en de ondiepe waterpartijen. De eilanden dienen als hoogwatervluchtplaatsen of slaapplekken.

1.7.2. Belangrijkste huidige leefgebieden van 'Slikken met eilanden'

De belangrijkste leefgebieden 'Slikken met eilanden' betreffen de broedeilanden binnen Prosperpolder Noord en de lagere zones van Paardenschor. Binnen Prosperpolder Noord zal er na de finale inrichting en het wegnemen van de Schelde-dijk een natuurlijke dynamiek ontstaan waardoor er in dit gebied naar schatting 40 ha broedgebied voor Kluut aanwezig zal blijven. De 30 ha van de huidige 70 ha die daar in afwachting van de finale herinrichting tijdelijk zijn ingericht, kunnen op termijn worden opgevangen binnen de contouren van PPZ Fase I en behoeven geen extra bijkomende ruimteclaim elders.

1.7.3. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen de huidige leefgebieden van 'Slikken met eilanden'

1.7.3.1. Uitvoeren van het bestaande beheerplan van Paardenschor.

1.7.3.2. Maatregelen tegen vestiging van grote meeuwen

1.8. Passend beheer en optimalisatiewerken ter verbetering van de kwaliteit van de leefgebieden van de soorten die behoren tot de groep 'Polders'

1.8.1. De soorten die behoren tot de groep 'Polders' zijn:

1° Broedvogels: Blauwborst (leefgebied), Bruine kiekendief (foerageergebied)

2° Doortrekkende en overwinterende watervogels: Goudplevier, Grauwe gans, Smient, Kolgans

1.8.1.1. Algemene ecologische vereisten van de groep 'Polders'

Voor de instandhouding van deze soorten is voldoende kwalitatieve open ruimte nodig. Kwaliteitsvolle polders voor deze soorten bestaan uit een mix van akkers, graslanden, ecologisch beheerde dijken, poldergrachten en kreken met voldoende ruimte voor rietkragen en met een goede waterkwaliteit, jaarrond voldoende voedselaanbod en rust en slechts een beperkt aandeel aan ongunstig landgebruik zoals laagstamboomgaarden, bebouwing, hoogspanning, bomen ...

1.8.1.2. Specifieke ecologische vereisten van de soorten van de groep 'Polders'

1.8.1.2.1. Broedvogels

Blauwborst (leefgebied)

Naast het optimale leefgebied in moerasgebieden heeft Blauwborst ook territoria in brede, natte ruigtes langs sloten en brede, vochtige bermen met ruige vegetatie. Het gaat dan om vochtige tot natte graslanden met veel brede (> 2 meter) rietkragen van minstens 20-50 meter lang per broedpaar.

Bruine kiekendief (foerageergebied)

Hoogwaardig foerageergebied bestaat uit vochtige weilanden met natte depressies en cultuurlanden (met voorkeur voor korenvelden) met voldoende 'ecologische infrastructuur polder'. Daarbij gaat het om brede rietranden (3 meter breed), grasrijke niet-opgaande landschapselementen (braakstroken, brede akkerranden, dijken, bermen, ruigtestroken ...) kiekendiefvriendelijke teelten (wintergranen, luzerne, koolzaad, meerjarig grasland, akkervogelpercelen ...) met een groot voedselaanbod. Intensief gebruik van pesticiden moet vermeden worden, aangezien dat nefast is voor het stapelvoedsel van de doelsoorten.

1.8.1.2.2. Overwintersaars en doortrekkers: Goudplevier, Grauwe gans, Smient, Kolgans

Foerageren in het overwinteringsseizoen of doortrekseizoen op de akkers en graslanden.

1.8.2. Belangrijkste huidige leefgebieden van 'Polders'

Belangrijke leefgebieden 'polders' zijn Prosperpolder, Doelpolder, Nieuw-Arenbergpolder, Oud-Arenbergpolder, Koning Kieldrecht polder en Melsele polder.

1.8.3. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen de huidige leefgebieden van 'Polders'

1.8.3.1. Opmaak van een (grensoverschrijdende) beheervisie voor de polders (buitenschil van het grenspark Groot Saeftinghe)

1.8.3.2. Verwijderen van opgaande elementen en bomen in de polders rondom en nabij leefgebieden van grondbroeders (natuurweide, riet en water ...) als predatorwerende maatregel en als onderdeel van een gebiedsgericht landschapsplan

1.8.3.3. Vermijden van verdichting van het landschap bijvoorbeeld ten gevolge van bomenrijen waardoor de geschiktheid als jachtgebied voor Bruine kiekendief verdwijnt.

1.8.3.4. Verbeteren van foerageermogelijkheden voor Bruine kiekendief in de onmiddellijke nabijheid van de broedgebieden door vlakdekkende kiekendiefvriendelijke teelten (al dan niet via beheerovereenkomst) en lijnvormige grazige of ruige maar alleszins niet-opgaande KLE's (met inbegrip van rietkragen in poldergrachten en bloemrijke dijken) bijvoorbeeld door de inzet van de instrumenten dienstenvergoedingen of grondenbank in het kader van het decreet landinrichting (zie foerageergebied deel 'polders').

1.8.3.5. Passend beheer van percelen 'ecologisch waardevolle polder'.

1.9. Beheer van (braakliggende) haventerreinen

Een aantal braakliggende haventerreinen zijn belangrijk als foerageergebied voor Bruine kiekendief of voor andere relevante natuurwaarden. Door middel van een gepast beheer in het kader van de 'ecologische infrastructuur haven' in de haven kunnen deze terreinen een belangrijk ondersteunend netwerk vormen als foerageergebied voor Bruine kiekendief maar daarnaast ook, kortstondig en afhankelijk van ontwikkelingsstadium, voor watervogels en koloniebroeders.

1.9.1. Instandhoudingsmaatregelen te nemen binnen deze (braakliggende) haventerreinen

1.9.1.1. afbakening van de permanente onderdelen van het netwerk van de 'ecologische infrastructuur haven' in het Antwerps Zeehavengebied en het beheren van 5 % van het havengebied als 'ecologische infrastructuur haven' (conform het richtinggevend deel van het geldende Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, waarbij een streefoppervlakte van 5% van het havengebied wordt beheerd als ecologische infrastructuur).

1.9.1.2. voorzien van een ondersteunend netwerk in het kader van een nieuw gebiedsgericht soortenbeschermingsprogramma voor de haven van Antwerpen

1.9.1.3. opmaak en uitvoering van een natuurbeheerplan Steenlandpolder en het deel van de R2-vlakte dat al een natuurinrichting heeft ondergaan.